

Valsts vides
dienests

Ražotāju atbildības sistēmu darbības principi

Seminārs ražotāju atbildības sistēmu dalībniekiem par atkritumu
apsaimniekošanas organizēšanu

2022. gada 11. martā

Valsts vides dienesta
Vides resursu pārvaldības departamenta
Atkritumu pārvaldības daļas vadošā eksperte
Dace Jansone-Vēvere

Valsts vides
dienests

Saīsinājumi

DRN – dabas resursu nodoklis

RAS – ražotāju paplašinātās atbildības sistēma

IEP – izlietotais iepakojums (t.sk. vienreiz lietojamie galda trauki un piederumi) **DEP** – depozīta iepakojums

VKP – videi kaitīgas preces

EEI – elektriskās un elektroniskās iekārtas

NTL – nolietoti transportlīdzekļi

VVD – Valsts vides dienests

Valsts vides
dienests

Kas ir RAS?

Ražotāja paplašinātās atbildības sistēma –

pasākumu kopums, kuru īstenojot preces ražotājam ir finansiāla atbildība vai finansiāla un organizatoriska atbildība par savas tirgū laistās preces un iepakojuma atkritumu efektīvu apsaimniekošanu.

DRN likuma 1.panta 15.punkts

Sistēmu izveido un uztur komersants (apsaimniekotājs), kurš noslēdzis līgumu ar VVD.

Valsts vides
dienests

Kas ir ražotājs?

Preces ražotājs –

persona, kas maksā dabas resursu nodokli par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem, videi kaitīgām precēm un transportlīdzekļiem atbilstoši DRN likuma 3. pantam.

DRN likuma 1.panta 14.punkts

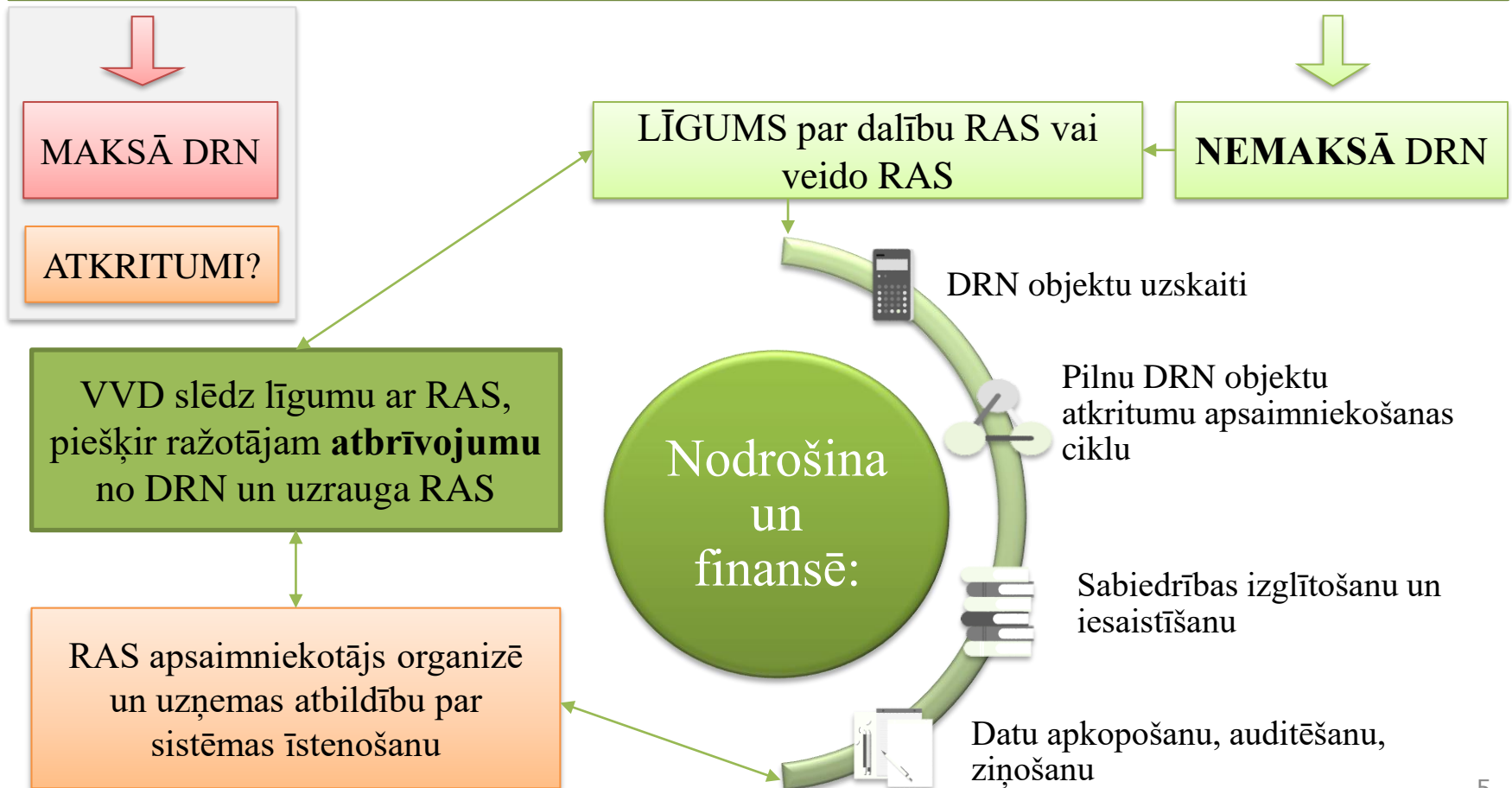
Ražotājs var būt arī, piemēram, vairumtirgotājs, kurš ieved preces un iepakojumu Latvijā

Valsts vides
dienests

RAS darbības principi

DRN MAKSĀTĀJS jeb RAŽOTĀJS

Valsts vides
dienests

RAS darbības principi

DRN MAKSĀTĀJS jeb RAŽOTĀJS

~~MAKSĀ DRN~~

~~ATKRITUMI?~~

NEMAKSĀ DRN

Iepakojums
vairāk kā 300 kg / gadā

DNRL 8.panta 1² daļa

Depozīta iepakojums
vairāk kā 150 kg / gadā

*Iepakojuma likuma
18.¹ pants*

LĪGUMS par dalību RAS vai veido RAS

Valsts vides
dienests

RAS izveide

1.

- Komersants iesniedz pieteikumu un
- Apsaimniekošanas plānu (1 – 3 gadiem)
- Finanšu nodrošinājumu ([MK 450](#))

[TULPE](#)
[E-PAK](#)

2.

- VVD izvērtē Apsaimniekošanas plānu,
  - t.sk. noslēgtos līgumus
- Pieņem lēmumu par līguma noslēgšanu

PADOME?

3.

- VVD slēdz līgumu ar RAS apsaimniekotāju,
- publicē informāciju par noslēgtajiem līgumiem

[LĪGUMI](#)

Valsts vides
dienests

Apsaimniekotāja pienākumi

DRN likuma 6.¹ panta 4.daļa

Nodrošināt tirgū laisto preču un iepakojuma efektīvu apsaimniekošanu – **dalītu vākšanu, šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju**

Ievērot atkritumu apsaimniekošanas veidu **prioritāro** secību, pamatot sistēmas īstenošanas izmaksas

Nodrošināt ikgadēju sistēmas **auditu**

Informēt sabiedrību par atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem, dalītu vākšanu un veicināt to iesaisti

Ievērot **caurredzamības principu**, publicēt ar RAS darbību saistīto informāciju, nodrošināt vienlīdzīgus nosacījumus

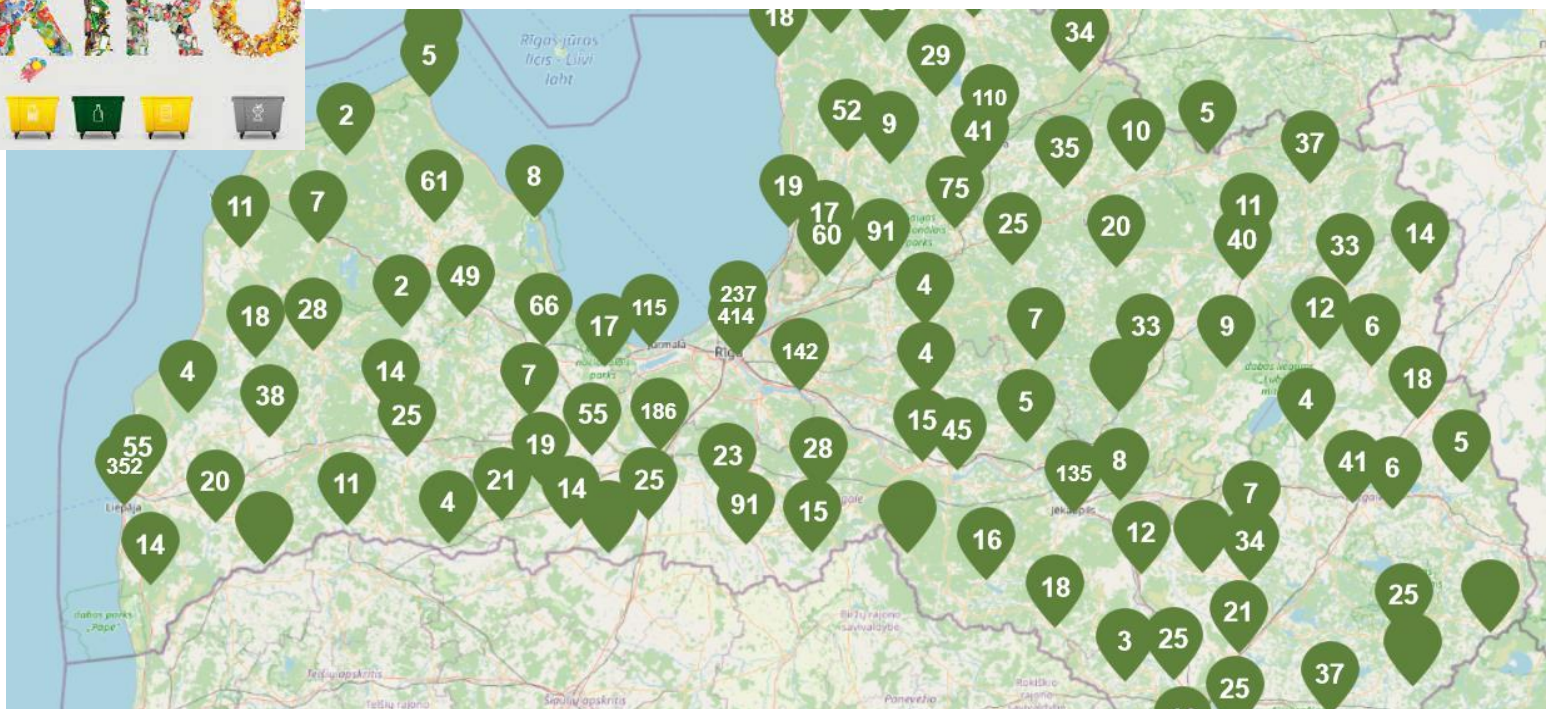

Valsts vides
dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

ŠKIROTO ATKRITUMU SAVĀKŠANAS LAUKUMU UZTURĒŠANA

nodrošina, ka jebkuram iedzīvotājam ir iespēja nodot šķirotos atkritumus

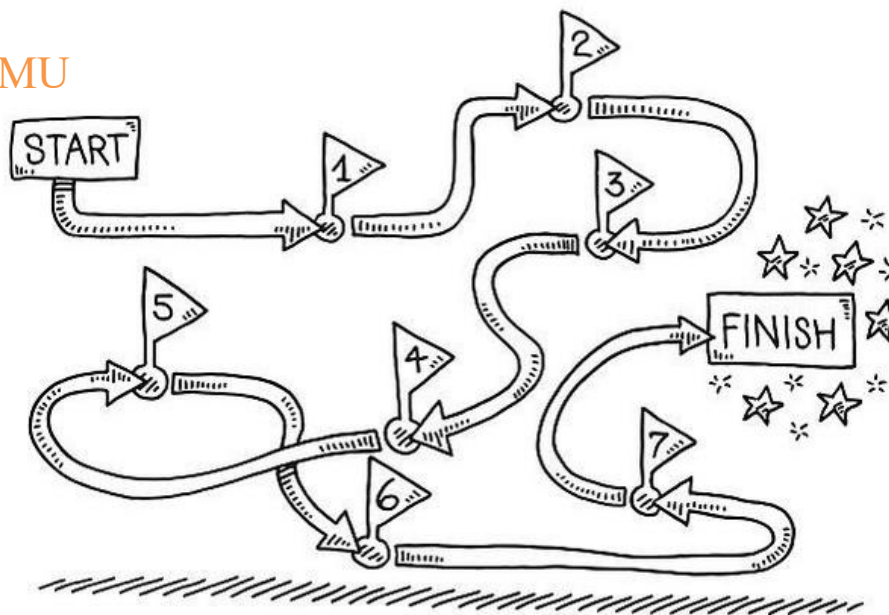
Valsts vides
dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

Pilna atkritumu apsaimniekošanas cikla nodrošināšana, slēdzot līgumus ar sadarbības partneriem.

Organizē atkritumu savākšanu LV teritorijā un visa savāktā apjoma apsaimniekošanu līdz beigu statusam,
uzņemas atbildību par pārstrādes mērķu izpildi.

TIEŠIE ATKRITUMU
RADĪTĀJI

ATKRITUMU
BEIGU
STATUSS

Līgums ar visiem atkritumu plūsmā iesaistītajiem operatoriem!

Valsts vides
dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

RAS iesaistītie operatori:

Saņemta atbilstoša atļauja (*ārvalstu partneru atļaujas iesniedz tulkotas*)

Operatora nosaukums: Uzņēmums

Reģistrācijas Nr.: Uzņēmuma reģistrācijas numurs

Atļaujas numurs: **< Paplašinātā meklēšana**

Atļaujas numurs: Atļaujas numurs

Atļaujas kategorija: - izvēlēties -

Piesārņojošās darbības bloki:

Piesārņojošās darbības sektors: - izvēlēties -

Piesārņojošās darbības veids: Ierakstiet teksta fragmentu **Atlasīt veidus**

Struktūrvienība: - izvēlēties -

Atkritumu klases kods un nosaukums: **Rakstiet kodā vai nosaukuma fragmentu jeb spiediet leņķpērsta simbolu**

Iesniegts finanšu nodrošinājums

> Metodiskie materiāli un vadlīnijas operatoriem > Informatīvie materiāli

Informatīvie materiāli

Atskaņot tekstu

Publicēts: 26.12.2020.

Piesārņojošās darbības

Izmaiņas dabas resursu nodokļa aprēķināšanai 2021.gadā

Finanšu nodrošinājums atkritumu apsaimniekošanas darbībām

- PREZENTĀCIJA: Finanšu nodrošinājums atkritumu apsaimniekošanas darbībām (pdf.)
- Finanšu nodrošinājums atkritumu apsaimniekošanas darbībām

Visi atkritumu plūsmā iesaistītie operatori apstiprināti PLĀNĀ

Valsts vides dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

RAS iesaistītie operatori – sadarbības partneri:

Nodrošina atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām

Sniedz apliecinājumus par RAS ietvaros veiktajām darbībām ar atkritumiem

LIKUMI

APUS, A3

Iesniegšana Latvijas Republikas
Valsts vides dienestam

APLIECINĀJUMS
Par veiktajām darbībām ar atkritumiem

Click or tap to enter a date. Nr.

1.	Apliecinājuma izsniedzējs	
1.1.	Uzņēmuma nosaukums:	Nosaukums
1.2.	Reģistrācijas numurs:	Reģistrācijas numurs
1.3.	Atbildīgā persona:	Vārds Uzvārds, amats
1.4.	Kontaktinformācija:	E-pasts, tālrunis
1.5.	Veiktās darbības izsniegtā atļauja:	Atļaujas numurs, izsniegšanas datums, izsniedzējs
2.	Apliecinājuma saņēmējs	
2.1.	Ražotāju atbildības sistēmas apsaimniekotājs	Nosaukums
2.2.	Reģistrācijas numurs:	Reģistrācijas numurs
3.	Informācija par darbībām ar atkritumiem	
3.1.	Atkritumi tika pieņemti (no):	Tiesītie atkritumu radītāji; citi operatori
3.2.	Saņemtais atkritumu veids:	Atkritumu nosaukums
3.3.	Atkritumu klases kods:	6 ciparu kods
3.4.	Pieņemtais daudzums (kg):	Uz sistēmu attiecinātais svars
3.5.	Piemērotās darbības apraksts:	Izvēlne
3.6.	Piemērotās darbības kods:	Reģenerācijas darbības kods
3.7.	Pāstrādātais vai reģenerētais daudzums (kg):	Uz sistēmu attiecinātais svars
3.8.	Piemērotās darbības vieta:	Valsts, adrese
3.9.	Piemērotās darbības periods:	Pārskata gads
4.	Informācija par tālākajām darbībām ar atkritumiem	
4.1.	Atkritumi tika nodoti (kam):	Komersanta nosaukums
4.2.	Izejošais atkritumu veids:	Atkritumu nosaukums
4.3.	Atkritumu klases kods:	6 ciparu kods
4.4.	Nodotais daudzums (kg):	Uz sistēmu attiecinātais svars
5.	Piezīmes:	Paskaidrojošais apraksts, papildinājumi

Ar šo apliecinu, ka augstāk norādītā informācija ir patiesa, norādītā darbība ir pabeigta un attiecināta tikai uz vienu ražotāju atbildības sistēmu.

Paraksttiesīgās personas amats /paraksts/ Vārds Uzvārds

Apliecinājumu atbilstība atļaujai, atkritumu žurnālam, APUS, A3

Valsts vides dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANA PAR ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANU/

dažādas informatīvas un sabiedrības iesaistes kampaņas

Piedaloties konkursā, TU:

- Veiksi ieguldījumu vides aizsardzībā!
- Pasargāsi vidi no bateriju radītā bīstamā piesārņojumā!
- Veicināsi aprites ekonomiku!

Vāc izlietotās baterijas un iegūsti balvu savai izglītības iestādei!

400,- EUR – 1.vieta
300,- EUR – 2.vieta
200,- EUR – 3.vieta

Pateicības balvas pedagogiem

Ar konkursa noteikumiem un dalību konkursā elektroniski līdz 2021.gada 15.martam www.tirailatvijai.lv

TEV BEIDZOT IR OTRA IESPĒJA!

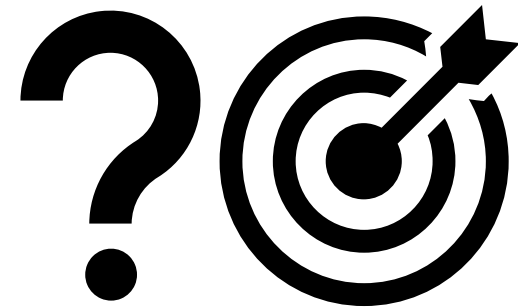
Esī atbildīgs un šķiro, nododot tukšo vējstikla šķidruma kannu īpašos konteineros pie "Narvesen", kas atrodas "Neste" degvielas uzpildes stacijās (DUS)! Akcijas laikā piedalies dažādos konkursos un laimē vērtīgas balvas. Vairāk info: narvesen.lv/otraiespeja

NOĀDĒ VEČĀS ELEKTROIEKARTAS ŠĶIROŠANAS LAUKUMĀ UN

LAIMĒ TELEVIZORU!

Latvijas Valsts vides dienests VIDE Vairāk

Vai visi sasniedz dalīti savāktu atkritumu mērķi?

Valsts vides
dienests

APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA ĪSTENOŠANA

FINANSIĀLA ATBILDĪBA / AUDITS / ATSKAITES VVD.

FINANŠU NODROŠINĀJUMS
50000 – 100000 EUR

LATAK akreditēta
Auditora atzinums par sistēmas
piemērošanu / pārskatu

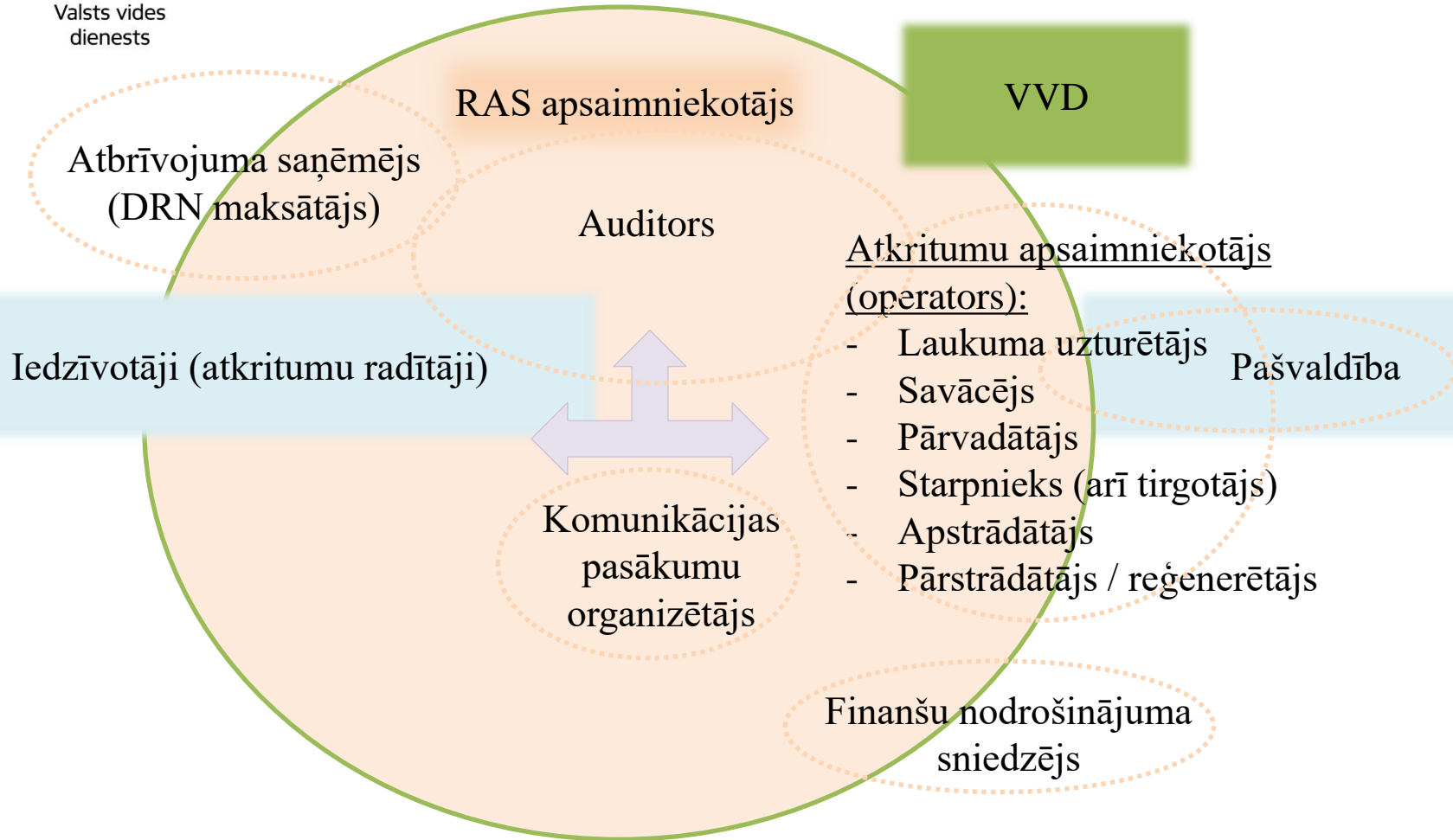

PĀRSKATI un
atkritumu plūsmu
apliecinoši dokumenti

Valsts vides dienests

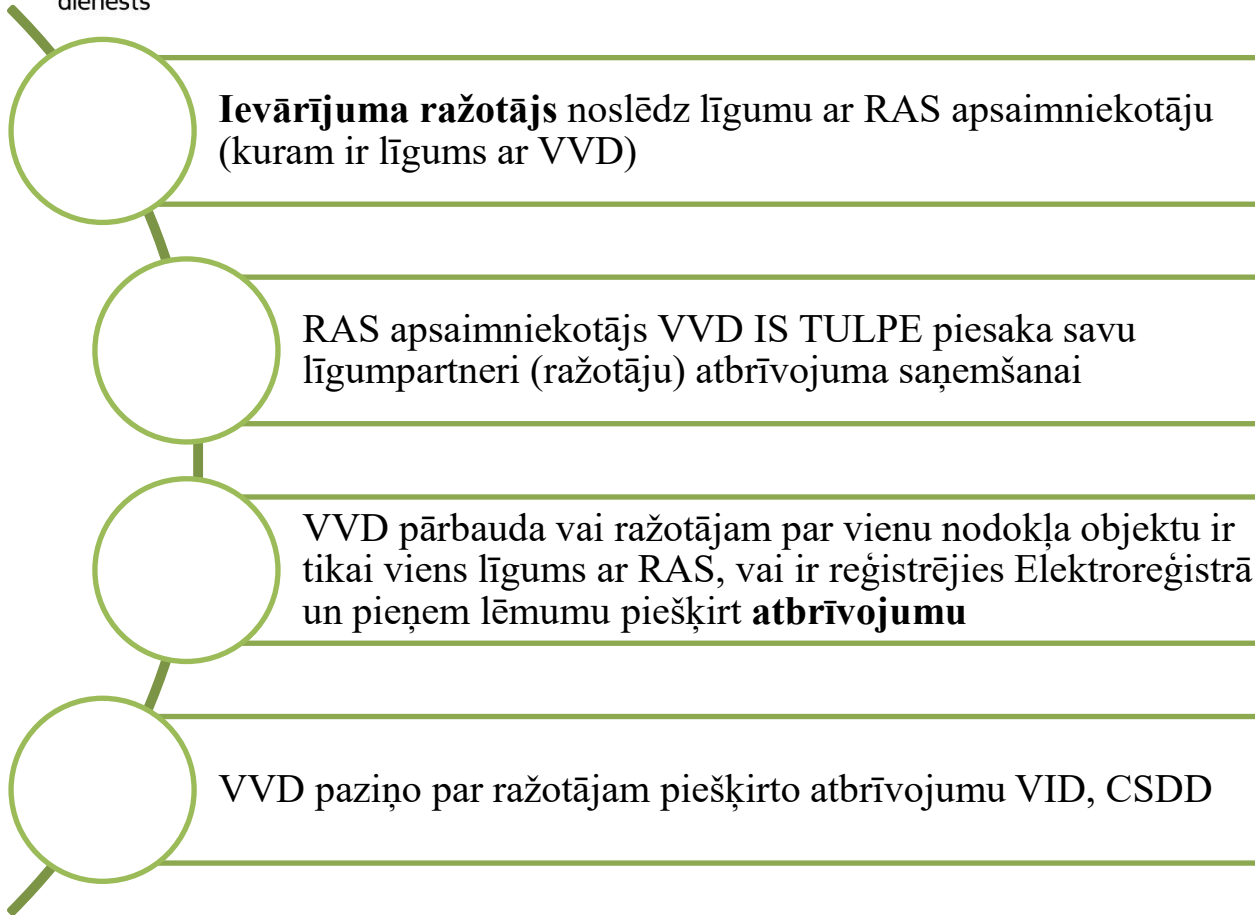
RAS DALĪBNIEKI

Valsts vides dienests

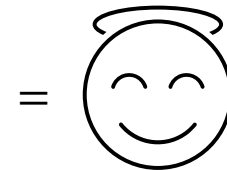
Atbrīvojuma piemērošana. Piemērs.

RAŽOTĀJS?

1 x ceturksnī

LETERA

ATBRĪVOJUMU SAŅEM RAŽOTĀJS, RAS LĪGUMPARTNERIS

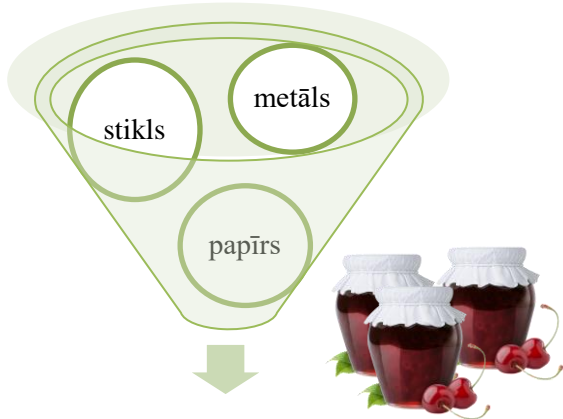
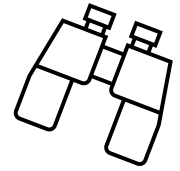

Valsts vides dienests

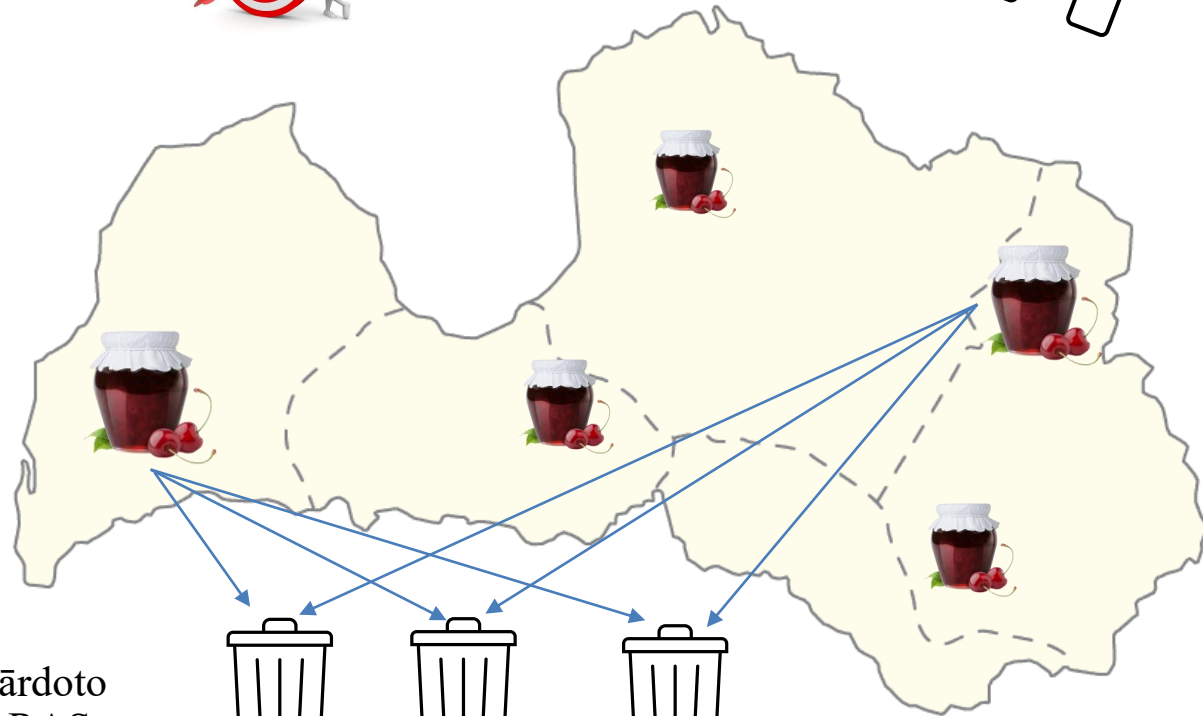
RAS darbības principi. Piemērs.

Savācamā apjoma mērķis

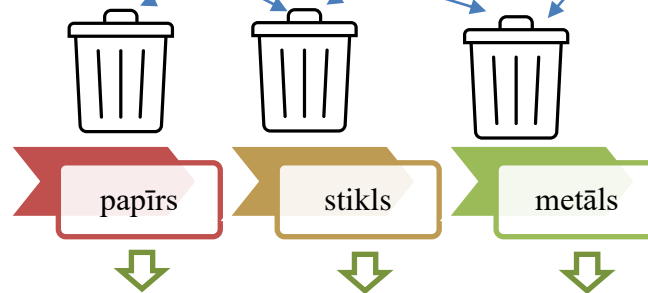
Ražotājs paziņo Latvijā pārdoto ievārījuma iepakojuma apjomu RAS

RAS apkopo datus par Latvijā pārdoto ievārījuma iepakojuma apjomu RAS

Finansē to dalīto vākšanu

Finansē to apsaimniekošanu

PĀRSTRĀDE

Pārstrādes
efektivitātes
mērķis

Valsts vides
dienests

Pārstrādes un reģenerācijas mērķu neizpilde

Pārstrādes / reģenerācijas MĒRĶU izpilde = galvenais priekšnoteikums ATBRĪVOJUMA no DRN piemērošanai.

Apsaimniekotājs maksā DRN =
nepārstrādātais/nereģenerētais apjoms (kg)
X
DRN likme (eur/kg)

Valsts vides
dienests

Kāpēc nepieciešama RAS?

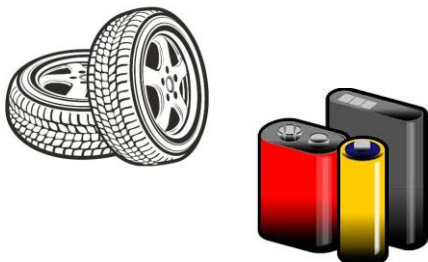
Veicināt preču un iepakojuma atkritumu efektīvu
APSAIMNIEKOŠANU

Sasniegt preču un iepakojuma reģenerācijas
MĒRĶUS (noteikti Eiropas Savienības līmenī)

Veicināt ražotāja **FINANSIĀLU ATBILDĪBU**
par tirgū novietoto preču un iepakojum apjomu

VKP

- SMĒREĻĻAS
- EĻĻAS FILTRI
- RIEPAS
- BATERIJAS UN AKUMULATORI (4 kategorijas)

MK noteikumi Nr.64

EEI

- ELEKTRISKĀS UN ELEKTRONISKĀS IEKĀRTAS (6 kategorijas)

IEP

MK noteikumi Nr.480

- IEPAKOJUMS
- VIENREIZ LIETOJAMIE GALDA TRAUKI UN PIEDERUMI (izņemot plastmasas)

NTL

MK noteikumi Nr.361

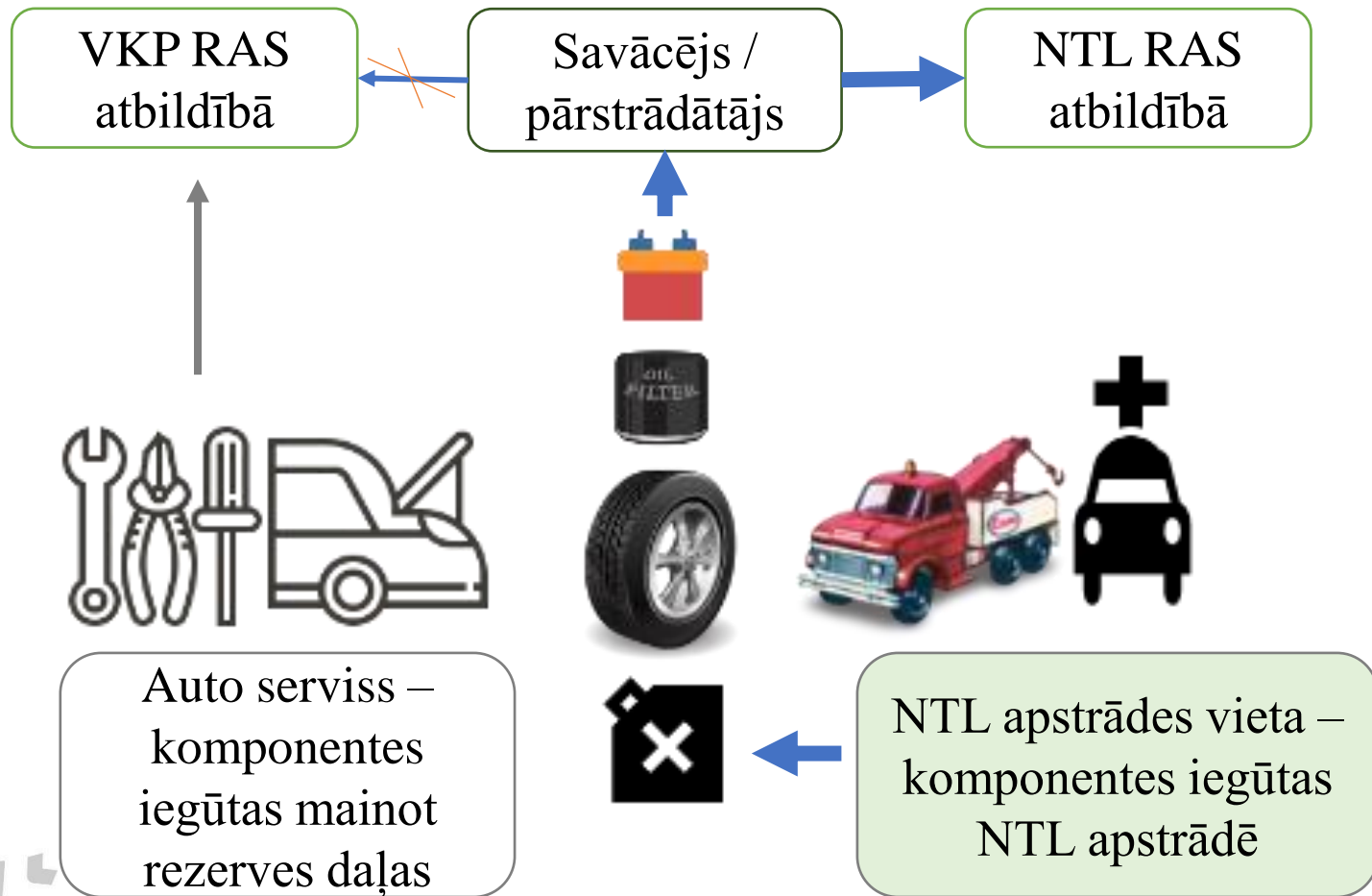
- VIEGLIE ATUMOBILĪ (līdz 9 sēdv.)
- KRAVAS AUTOMOBILĪ (līdz 3.5 t)
- TRICIKLI, KVADRACIKLI

Valsts vides dienests

VKP un NTL sistēmu ietvari

Valsts vides
dienests

IEP un DEP sistēmu ietvari

IEP RAS
atbildībā

Iepakojums, kas nav
depozīta iepakojums
un
Par kuru var saņemt
atbrīvojumu

DEP RAS
atbildībā

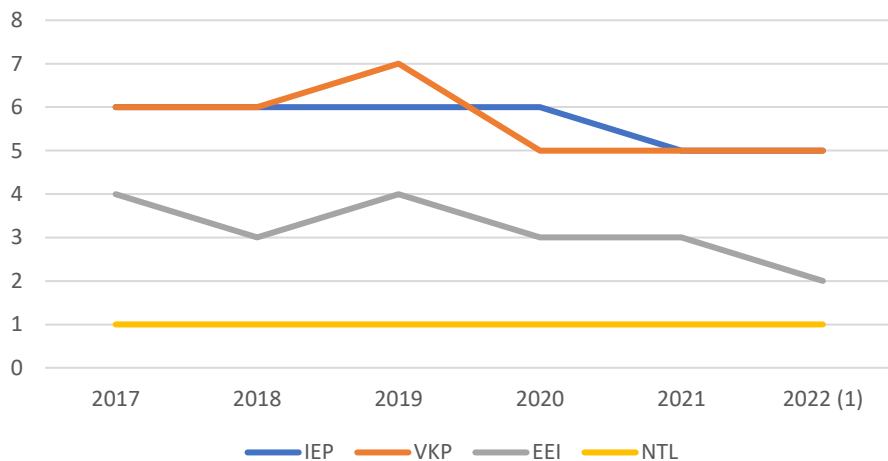

Valsts vides
dienests

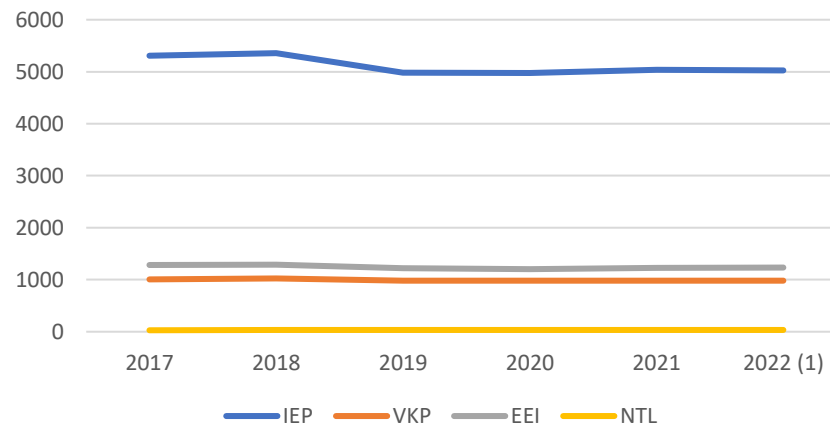
RAS 2022.gada 1. ceturksnī

2022.gada 1.ceturksnī aktīvi:					
RAS	IEP	VKP	EEI	NTL	Kopā:
Apsaimniekotāji	5	5	2	1	6
Līgumpartneri	5027	981	1231	32	5338

RAS dinamika

Līgumpartneru (ražotāju) dinamika

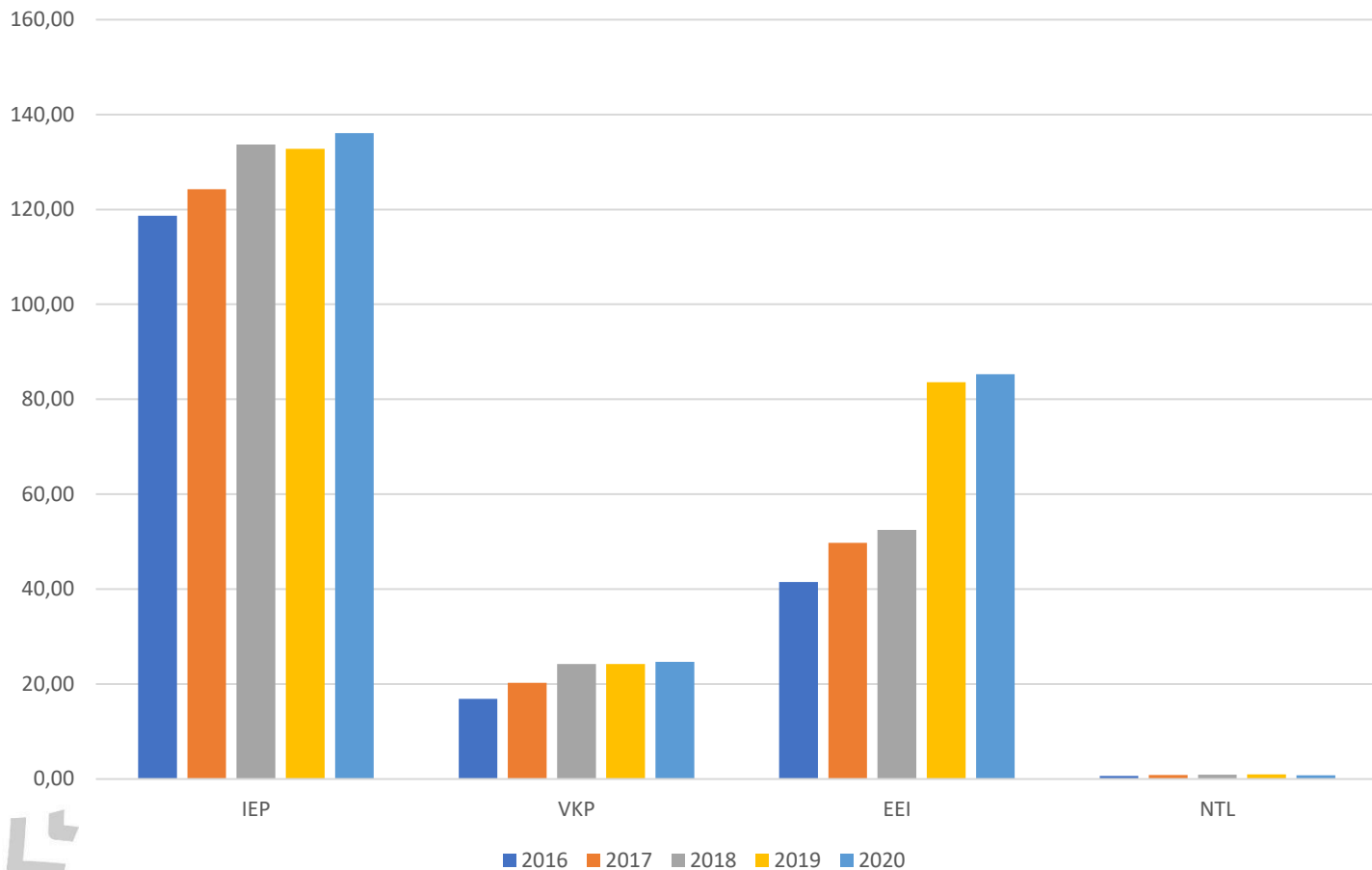

Valsts vides dienests

Piemērotais atbrīvojums no DRN

Piemērotais atbrīvojums, milj.EUR

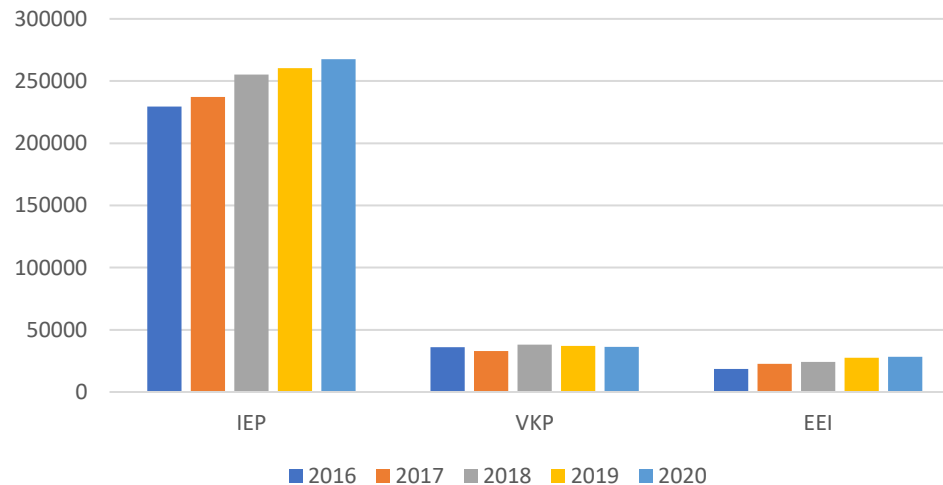

Valsts vides
dienests

Tirgū novietotais DRN objektu apjoms RAS ietvaros

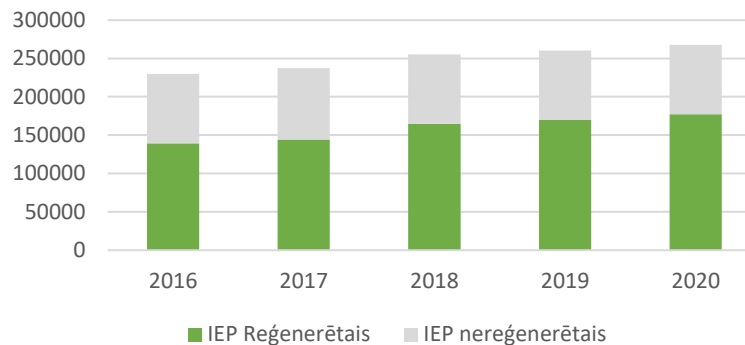
Tirgū novietotais DRN objektu apjoms (t)					
Tēma	2016	2017	2018	2019	2020
IEP	229624	250344	255238	260303	267590
VKP	36114	32929	38169	37170	36407
EEI	18667	23010	24290	27469	28200
kopā (t):	284404	306283	317697	324942	332197
NTL (gab)	11745	15087	15911	17408	13321
NTL (t)	<i>dati nav vākti</i>				21753

Tirgū novietotais apjoms (t)

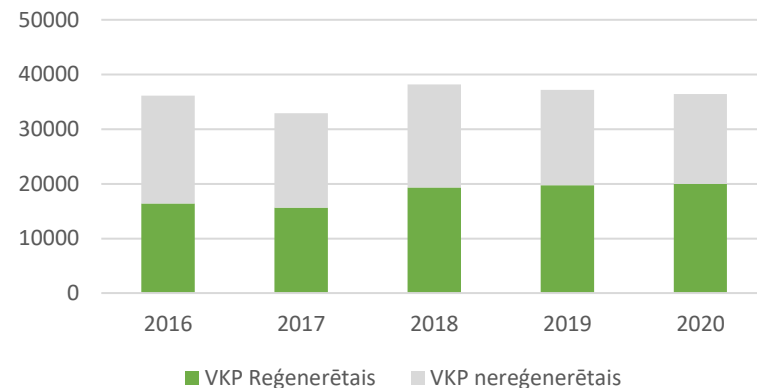

Reģenerētais pret tirgū novietoto

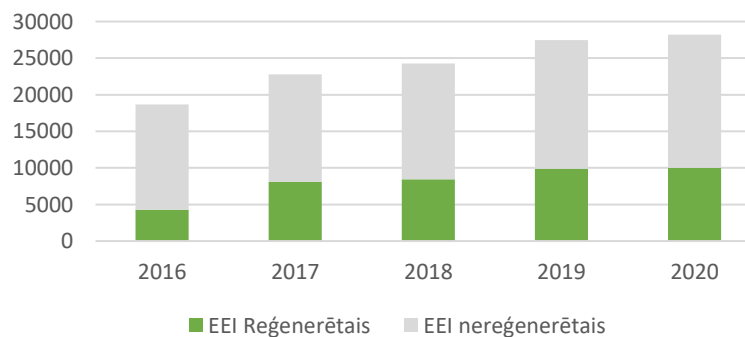
Apsaimniekotais iepakojums (t)

Apsaimniekotās VKP (t)

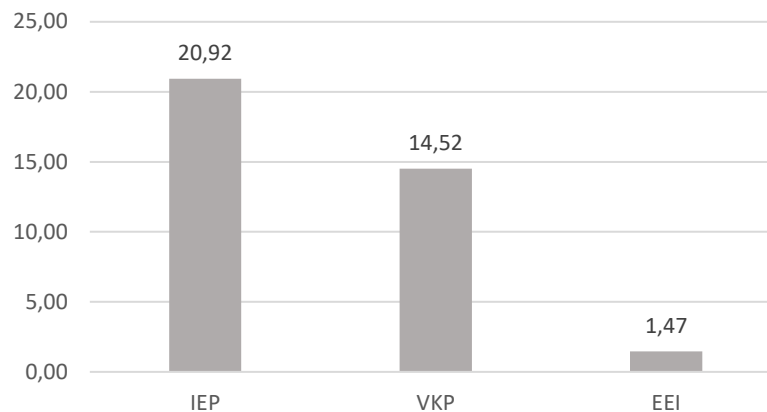

Apsaimniekotās EEI (t)

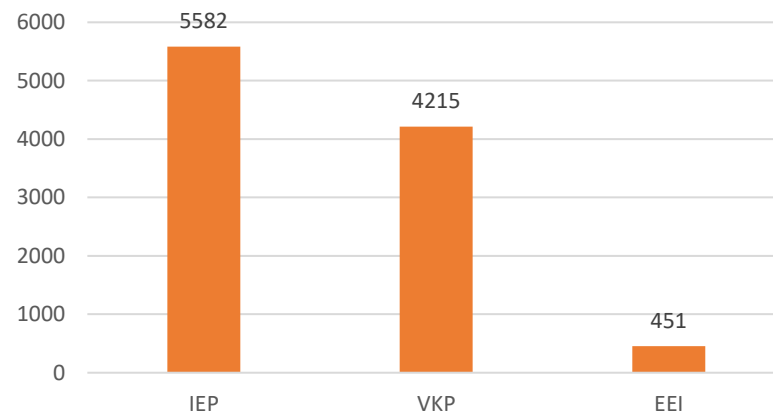

Samaksātais nodoklis (sods) laikposmā no 2016. - 2022.gadam

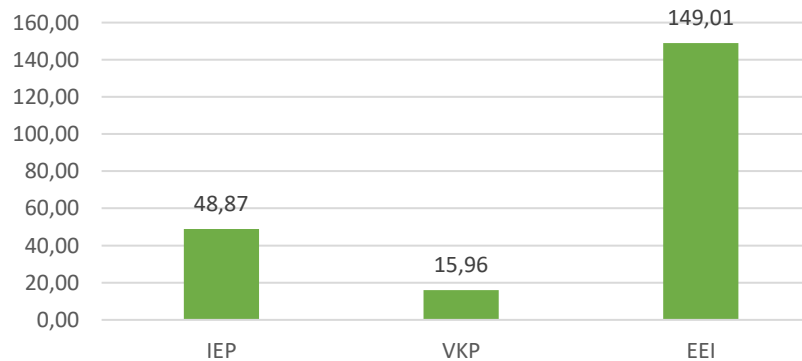
Uzrēķins, milj.EUR

Neregenerētais svars, t

Samaksāts Valsts kasē, tūkst.EUR

Tirgū novietotais un RAS ietvaros reģenerētais DRN objektu apjoms

Tirgū novietotais DRN objektu apjoms (t)					
Tēma	2016	2017	2018	2019	2020
IEP	229624	237275	255238	260303	267590
VKP	36114	32929	38169	37170	36407
EEI	18667	22787	24290	27469	28200
kopā (t):	284404	292991	317697	324942	332197
Reģenerētais DRN objektu apjoms (t)					
Tēma	2016	2017	2018	2019	2020
IEP	139342	144455	164944	170347	177425
VKP	16393	15650	19318	19749	19983
EEI	4297	8115	8452	9874	10028
kopā (t):	160032	168220	192714	199970	207436
Reģenerētais DRN objektu apjoms (%)					
Tēma	2016	2017	2018	2019	2020
IEP	60.68%	60.88%	64.62%	65.44%	66.30%
VKP	45.39%	47.53%	50.61%	53.13%	54.89%
EEI	23.02%	35.61%	34.79%	35.95%	35.56%
kopā (t):	56.27%	57.41%	60.66%	61.54%	62.44%

Valsts vides
dienests

Paldies par uzmanību!

Dace Jansone-Vēvere

Vadošā eksperte

Vides resursu pārvaldības departaments

Valsts vides dienests

Tel. +371 67084205 / 25701817

dace.jansone-vevere@vvd.gov.lv

www.vvd.gov.lv

